

This eChok Volume of
במדבר 2 Numbers

is donated in loving memory of

Emilio Attia Z"L

נלב"ע שביעי של פסח תשנ"ד

April 2, 1994

ת.נ.צ.ב.ה.

is angry, but his mind should be calm within himself, like someone who is pretending to be angry, but is not angry at heart. For anger leads to making mistakes. The Sages said: Whoever becomes angry, if he is a Sage, his wisdom leaves him (Pesachim 66b). And the lives of hot-tempered people are not life (Ibid., 113b). Such people also die before their time. Thus, is it stated: “For anger kills the fool” (Job 5:2). Therefore, it is very proper for a person to distance himself from anger and to accustom himself not even to

feel the words of one who angers him; this is the good path.

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 12

(1) The Torah is read publicly only in the presence of ten adult, free men. No fewer than ten verses are read. Verses such as: “And God spoke to Moshe, saying,” count towards the ten [verses]. The readers should be no fewer than three men. They should not begin with a section consisting of fewer than three verses. They should not leave fewer than three verses [unread] at the end of a section. Each reader should read no fewer than three verses. (2) When three people read ten verses, two of them read three verses each,

while one reads four. Whether the one who reads the four verses is the first, last, or the middle reader, he is praiseworthy.

MATTOT FOR THURSDAY

TORAH

יכין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

ו וישלח אתם משה אלף למטה לצבא ו ושלח יתהון משה אלפא

(6) And Moshe sent them — one thousand from each tribe, to the army, they

RASHI

(6) **They and Pinchas** — *This shows that Pinchas was equivalent to all of them* (Sifri

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק י"ב

א אין קורין בתורה בצבור בפחות מעשרה אנשים גדולים בני חורין. ואין קורין פחות מעשרה פסוקים. וידבר עולה מן המניין. ולא יהיו הקורין פחות משלשה אנשים. ואין מתחילין בפרשה פחות משלשה פסוקים. ואין משוירין בפרשה פחות משלשה פסוקים. ולא יקרא הקורא פחות משלשה פסוקים: ב שלשה שקראו עשרה פסוקים שנים קוראין שלשה שלשה ואחד ארבעה ובין שהיה הקורא ארבעה ראשון או אחרון או אמצעי הרי זה משובה:

מטות ליום חמישי

תורה

(ו) אתם ואת-פינחס: מגיד, שהיה פינחס שקול

לְשִׁבְטָא לְחִילָא יְתְהוֹן וְיִתְּ
פִינְחָס בְּרֵ אֶלְעָזָר כִּהְנָא
לְחִילָא וּמְנֵי דְקוּדְשָׁא וְחִצְצָרֵת
יִבְבְּתָא בִידֵיהּ: ז וְאִתְחִילוּ עַל
מְדִיָן כְּמָא דִּי פְקִיד יִי יִתְּ מִשְׁה
וְקִטְלוּ כָּל דְכוּרָא: ח וְיִתְּ מַלְכֵי
מְדִיָן קִטְלוּ עַל קִטְלֵיהוֹן יִתְּ

אֲתָם וְאֶת־פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לְצַבָּא
וְכָל־יְהוָה וְחִצְצָרוֹת הַתְּרוּעָה בְיָדוֹ:
ז וַיִּצְבְּאוּ עַל־מְדִיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר: ח וְאֶת־מַלְכֵי מְדִיָן
הָרְגוּ עַל־חַלְלֵיהֶם אֶת־אֵוִי וְאֶת־רָקֶם

and Pinchas, the son of Elazar, the priest to the army, and the sacred vessels and the trumpets for sounding in his possession. (7) They mounted an attack against Midyan, as the Lord had commanded Moshe, and they killed every male. (8) And they killed the Midyanite kings upon their slain: Evi, Rekem,

RASHI

Mattot 34). *Why did Pinchas go, while Elazar did not go? The Holy One, Blessed is He, said: The one who began the mitzvah by killing Cozbi the daughter of Tzur, should complete it* (Midrash Tanchuma Mattot 3). *Another interpretation: He [Pinchas] sought the vengeance of Yosef, his maternal grandfather, for it states: "Now, the Medanites sold him" (Genesis 37:36) (Sifri Mattot 34, Sotah 43a). How do we know that the mother of Pinchas was [descended] from Yosef? Because it states: "[Elazar, the son of Aharon took one] of the daughters of Putiel (פוטיאל) (Exodus 6:25) [meaning.] of the descendants of Yitro, who fattened (פטם) calves for idolatry, and from the descendants of Yosef, who opposed (פספס) his passion prevailing over it [when he was tempted by Potiphar's wife]. Another interpretation: He was [the priest] anointed for war (Sotah 43a).*

The sacred vessels — *The holy Ark (Sifri Mattot 34, Bamidbar Rabbah 22:4) and the Tzitz [headplate] (Midrash Aggadah), since Bilam was with them and he was able to make the Midyanite kings fly through sorcery, and he, himself, flew along with them, he [Pinchas] showed them the Tzitz on which the Divine Name was engraved, and they fell down [to earth]. For this reason, it states concerning the Midyanite kings, "upon their slain" (verse 8), for they fell from the air on top of those who were slain. Likewise, regarding Bilam it says in the book of Yehoshua (13:22) "Upon their slain" (Midrash Tanchuma Mattot 4). בידו — [Literally, in his hand, meaning here] in his possession. Similarly, "And he took all his land from his possession*

רש"י

כנגד בלם. ומפני מה הלך פינחס ולא הלך אלעזר? אמר הקדוש-ברוך-הוא: מי שהתחיל במצוה, שהרג כוזבי בת צור, יגמר. דבר אחר: שהלך לנקם נקמת יוסף אבי אמו, שנאמר (בראשית לז): "והמדוניים מכרו אתו" (סוטה מג) ומנין שהיתה אמו של פינחס משל יוסף? שנאמר (שמות ו): "מבנות פוטיאל" — מזרע יתרו שפטם עגלים לעבודת אלילים ומזרע יוסף שפטפט ביצרו. דבר אחר: שהיה משוח מלחמה. וכלי הקדש: זה הארון והציץ, שהיה בלעם עמהם ומפריח מלכי מדין בכשפים והוא עצמו פורח עמהם, הראה להם את הציץ שהשם חקוק בו והם נופלים, לכך נאמר: "על-חלליהם" במלכי מדין, שנופלים על החללים מן האויר וכן בבלעם כתיב: "אל-חלליהם" (בספר יהושע יג): בידו: ברשותו; וכן (במדבר כא): "ויקח

אוי וית רָקם וית צור וית חור
 וית רבע חמֶשָׁא מלכי מדין
 וית בלעם בר בעור קטלו
 בחרבא: ט ושבו בני ישראל
 ית נשי מדין וית טפלהון וית
 כל בעירהון וית כל גיתיהון
 וית כל נכסיהון בון: וית כל
 קרויהון במותבניהון וית כל
 בית סגדהון אוקידו בגורא:

וְאֶת־צֹר וְאֶת־חֹר וְאֶת־רְבֵעַ חֲמֵשֶׁת
 מְלָכֵי מִדְיָן וְאֶת בְּלַעַם בֶּן־בְּעוֹר הַרְגוּ
 בַחֶרֶב: ט וַיָּשׁוּבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־נְשֵׁי מִדְיָן
 וְאֶת־טַפָּם וְאֶת כָּל־בְּהֵמָתָם וְאֶת־כָּל־
 מִקְנֵיהֶם וְאֶת־כָּל־חֵילֵם בְּזוּזוֹ: י וְאֶת כָּל־
 עֲרֵיהֶם בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֶת כָּל־טִירְתָּם שָׂרְפוּ
 בְּאֵשׁ:

Tzur, Chur, and Reva, the five kings of Midyan, and Bilam the son of Beor they slew with the sword. (9) And the Children of Israel took the Midyanite women and their small children captive, and all their beasts, livestock, and all their possessions they plundered. (10) And they set fire to all the cities of their habitations and to all their castles.

RASHI

(Bamidbar 21:26, Sifri Mattot 37).
 (8) **The five kings of Midyan** — *Do I not see that the verse lists five [kings]? Why was it necessary [for Scripture] to say “five”? But it is [stated] to teach you that they were all equally involved in the conspiracy [to cause Israel to sin], and they were all treated equally in punishment. Bilam went there [to Midyan] to receive his payment for the twenty-four thousand that he had felled from Israel as a result of his advice, and now he left Midyan towards the Israelites, and he gave them bad advice. He said to them: If, when you were six hundred thousand, you were not able to overcome them, now you come to fight, with twelve thousand? They gave him his payment in full, without depriving him in the least* (Sifri Mattot 40). **With the sword** — *He came against Israel and exchanged his craft for their craft. For they [Israel] are victorious only with their mouths, through prayer and supplication, while he [Bilam] came and seized their craft to curse them with his mouth. So, they, too, came against him by exchanging their craft for the craft of the nations, who come with the sword, as it states [regarding Eisav], “You will live with your sword” (Genesis 27:40) (See Midrash Tanchuma Balak 8).* (10) **טירתם** — *The place of their notaries (נוטרין), [or the place of their palaces (פלטרין)] which is an expression denoting the residence of the priests, who are knowledgeable*

רש"י

את-כל-ארצו מידו: (ח) חמשת מלכי מדין; וכי איני רואה שחמשה מנה הכתוב. למה הזקק לומר "חמשת"? אלא ללמדך, ששון כלם בעצה והשוו כלם בפרענות. בלעם הלך שם לטל שכר עשרים וארבעה אלף שהפיל מישראל בעצתו. (ספרי) ויצא ממדין לקראת ישראל ומשיאן עצה רעה. אמר להם: אם בשהייתם ששים רבוא לא יכלתם להם, ועכשו ביי"ב אלף אתם באים להלחם! נתנו לו שכרו משלם ולא קפחודו. בחרב: הוא בא על ישראל והחליף אמנותו באמנותם, שאין נוצחים אלא בפייהם על-ידי תפלה ובקשה, ובא הוא ותפש אמנותם לקללם בפיו, אף הם באו עליו והחליפו אמנותם באמנות האמות, שבאין בחרב, שנאמר (בראשית כז): "ועל-חרבך תחיה": (י) טירתם: מקום פלטרין שלהם, שהוא לשון מושב כמרים יודעי

רש"י

RASHI

חֲקִיָּהֶם. דָּבָר אַחֲרֵי: לְשׁוֹן מוֹשֶׁב שְׂרֵיָהֶם, כְּמוֹ שְׁמַתְרָגֶם "סַרְנֵי פְּלִשְׁתִּים" – טוֹרְנֵי פְּלִשְׁתָּאִי: *in their laws. Another interpretation: The residence of their nobles, as the Targum renders; "the lords of the Philistines" (סרני) (I Samuel 6:4) as טורני פלשתאי (See Sifri Mattot 41).*

PROPHETS Joshua 14

נביאים יהושע פרק יד

ג אַרְי יֵהָב מִשֶּׁה אַחְסַנַּת תְּרִין שְׁבִטִין וּפְלִגּוֹת שְׁבִטָא מְעִיבְרָא לִירְדְנָא וּלְלוֹאֵי לֹא יֵהָב אַחְסַנָא בִּינֵיהוֹן: ד אַרְי הוּוּ בְנֵי יוֹסֵף תְּרִין שְׁבִטִין מְנַשֶּׁה וְאַפְרַיִם וְלֹא יֵהָבוּ חוֹלֵק לְלוֹאֵי בְּאַרְעָא אֲלֵהֶן קְרוּיִן לְמַתֵּב וּרְחֻחֵיהֶן לְבַעֲרֵיהֶן וּלְגִיתֵיהֶן: ה כְּמָא דְּפַקֵּד יְיָ יְת מִשֶּׁה כֵּן עֲבָדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּפְלִיגּוּ יְת אַרְעָא: ו וְקָרִיבוּ בְנֵי יְהוּדָה לֹת יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָּל וְאָמַר לֵיה כָּלֵב בַּר יִפְנֵה קְנִיזָאָה אֶת יְדַעְתָּא יְת פְּתַגְמָא דְּמַלְיִל יְיָ עִם מִשֶּׁה נְבִיאָ דְּיֵי עַל עֶסֶק דִּילֵי וְעַל עֶסֶק דִּילָךְ בְּרַקָּם גִּיאָה: ז בַּר אַרְבַּעִין שָׁנִין אָנָּא כְּדָ שְׁלַח

ג כִּי־נָתַן מֹשֶׁה נַחֲלֹת שְׁנֵי הַמְּטוֹת וְחֲצֵי הַמְּטָה מֵעֶבֶר לִירְדֵן וְלְלוֹיִם לֹא־נָתַן נַחֲלָה בְּתוֹכָם: ד כִּי־הָיוּ בְנֵי־יוֹסֵף שְׁנֵי מְטוֹת מְנַשֶּׁה וְאַפְרַיִם וְלֹא־נָתְנוּ חֵלֶק לְלוֹיִם בְּאֶרֶץ כִּי אִם־עָרִים לְשֹׁבֵת וּמִגְרָשֵׁיהֶם לְמִקְנֵיהֶם וּלְקַנְיָנָם: ה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְדוּהָ אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲלִקוּ אֶת־הָאָרֶץ: ו וַיִּגְשׂוּ בְנֵי־יְהוּדָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָּל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּלֵב בֶּן־יִפְנֵה הֲקִנְיָנִי אֶתָּה יָדַעְתָּ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְדוּהָ אֶל־מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים עַל אֲדוֹתַי וְעַל אֲדוֹתֶיךָ בְּקֹדֶשׁ בְּרַנֵּעַ: ז בֶּן־אַרְבַּעִים שָׁנָה אָנֹכִי בְשִׁלַּח מֹשֶׁה עֶבֶד־יְדוּהָ אֶתִּי מִקֹּדֶשׁ בְּרַנֵּעַ לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ וְאָשֵׁב אֹתוֹ דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם־לִבִּי:

מִשֶּׁה עֲבָדָא דְּיֵי יְתֵי מְרַקָּם גִּיאָה לְאַלְלָא יְת אַרְעָא וְאַתִּיבִית יְתֵיהָ פְּתַגְמָא כְּמָא דְּהוּוּ עִם לְבִי:

(3) Because Moshe gave an inheritance to two and one half tribes across the Jordan; but to the Levites he gave no inheritance among them; (4) Because the Children of Yosef were two tribes, Menashe and Efrayim. But they gave no share to the Levites in the Land, only cities to live in and open land about them for their cattle and their flocks. (5) As the Lord had commanded Moshe, so the Children of Israel did and they divided the Land. (6) The Children of Yehudah approached Yehoshua in Gilgal and Calev, the son of Yefuneh, the Kenizzi said to him: You are aware of that which the Lord told Moshe, the man of God, concerning me and concerning you in Kadesh Barnea. (7) I was forty years old when Moshe, the servant of the Lord sent me from Kadesh Barnea to scout out the Land and I brought him back a report as it was in my heart.

RASHI

רש"י

(ד) כִּי הָיוּ בְנֵי יוֹסֵף שְׁנֵי מְטוֹת. תַּחַת שְׁבֶט לְוִי: **two tribes** — [thus making up the count of twelve] instead of the tribe of Levi.

RASHI

רש"י

(7) **As it was in my heart** — *But not like it was by my mouth, for by my mouth I assured the spies that I will say that which they say, but I had been speaking with them*

(ז) כַּאֲשֶׁר עִם לִבִּי. וְלֹא כַּאֲשֶׁר עִם פִּי שֶׁכָּפִי הִבְטַחְתִּי לְהַמְרִגְלִים שֶׁאֹמְרִים כַּאֲשֶׁר הֵם אֹמְרִים וְהֵייתִי מְדַבֵּר עִמָּהֶם אַחַד בְּפֶה וְאַחַד בְּלֵב:

one way by mouth, but another in my heart.

WRITINGS Psalms 107

כתובים תהלים פרק קז

לֹא יְהוֹדוּן קִדְם יְיָ מִטּוֹל חֶסְדֵּיהָ וּמִשְׁתַּעֲזֵן פְּרִישׁוֹתֶיהָ לִבְנֵי נֶשֶׁא: לֵב וּמְרוֹמֵמִין יִתִּיחַ בְּכִנְיֵשֶׁת עֲמָא בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבְסִנְהֶדְרֵין דְּחַכְמֵי אִישְׁבְּחוּן יִתִּיחַ: לֵב שׁוֹי נְהַרְוֵתָא הֵיךְ מְדַבְּרָא וּמִפְקָנֵת מִיָּא הֵיךְ

לֹא יוֹדוּ לִידוּהָ חֶסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם: לֵב וִירוֹמְמוּהוּ בְּקַהֲל־עַם וּבְמוֹשָׁב זְקֵנִים יִחְלְלוּהוּ: לֵב וּמְרוֹמֵמִין יִתִּיחַ בְּנֶשֶׁא: לֵב וּמְרוֹמֵמִין יִתִּיחַ בְּכִנְיֵשֶׁת עֲמָא בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבְסִנְהֶדְרֵין דְּחַכְמֵי אִישְׁבְּחוּן יִתִּיחַ: לֵב שׁוֹי נְהַרְוֵתָא הֵיךְ מְדַבְּרָא וּמִפְקָנֵת מִיָּא הֵיךְ

צְחוּתָא: לֵב אֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל דְּעִבְדָּא פְּרִי צְדָא הֵיךְ סְדוּם דַּאֲתַהֲפַכְתָּ מִן בִּישׁוֹת יִתְבִּין בָּהּ: לֵב כִּד תְּבוּ לְאוֹרֵיתָא שׁוֹי מְדַבְּרָא הֵיךְ אֲרִיתָא דְּמִיָּא וְאַרְעָ צִיחֵיָא לְמִפְקָנֵת מִיָּא:

(31) Let them praise the Lord for His kindness and for His wonders to the children of man. (32) Let them exalt Him in an assembly of people and praise Him in a session of elders. (33) He turns rivers into a wilderness and springs of water into dry ground. (34) A fruitful land into barrenness, because of the wickedness of those who dwell there. (35) He turns the desert into a pool of water and dry ground into water springs.

RASHI

רש"י

(32) **Let them exalt Him in an assembly of people** — *And they must offer their thanks before [a minyan of] ten. And [praise Him] in a session of elders* — *And two of them should be Rabbinical students [or Rabbis].* (33) **He turns rivers into a wilderness** — *I.e., he turns*

(לב) וִירוֹמְמוּהוּ בְּקַהֲל־עַם. וְצָרִיף לְאוּדוּיֵי בְּפִנֵי עֲשָׂרָה: וּבְמוֹשָׁב זְקֵנִים. וְתַרְיֵן מְנִייהוּ צוֹרְבָא מְרַבְּנֵן: (לג) וּשְׁמֵם נְהַרְוֵתָא לְמַדְבָּר. כְּלוּמַר נוֹתֵן יִשׁוּב לְחֻרְבָּן: לְצִמְאוּן. לְיוֹבֵשׁ: (לד) לְמַלְחָה. לְהִיּוֹת כְּאֶרֶץ מְלַחָה: (לה) וּשְׁמֵם מְדַבְּרָא לְאִגָּם מִיָּם. נוֹתֵן יִשׁוּב חֶרֶב לְבִנְיָן וּמְחֻזְרוֹ לְקַמּוּתוֹ:

inhabited cities into desolation. לְצִמְאוּן — *Into dry ground.* (34) לְמַלְחָה — *To be like a salty wasteland.* (35) **He turns the desert into a pool of water** — *he turns inhabited cities into desolation then returns it to its previous state.*

Mishnah Bekhorot, chapter 3

משנה בכורות פרק ג

(1) If one buys an animal from a gentile and

א הַלּוֹקַח בְּהֵמָה מִן הַגֵּיבּוֹרִי וְאִין יְדוּעַ אִם בְּכֶרֶה וְאִם

he doesn't know whether or not it had yet given birth, Rabbi Yishmael says: That born of a goat, in its first year, certainly [is a firstborn and] belongs to the priest; after that, it is a questionable case [of a firstborn, and it is left to pasture until it becomes blemished when it may be eaten by its owner]. That born of a sheep two years old, certainly belongs to the priest; after that, it is a questionable case [of a firstborn]. That born of a cow or a donkey three years old, certainly belongs to the priest; after that, it is a questionable case [of a firstborn and in the case of a doubtful donkey, the owner separates a lamb on its behalf which he retains]. Said Rabbi Akiva to him: If an animal were exempt [from the law of the firstling] only with the birth of [an actual] offspring, it would be as you say, but the fact is [as the Rabbis] said: The sign of offspring in small cattle is a discharge [from the womb, exempting the following offspring from the status of firstborn; this can take place before the year]. In large cattle, the after-birth [which exempts the following offspring from the status of firstborn]; in a woman, the signs are the fetus and the afterbirth. This is the general rule: Wherever it is known that it had given birth [thus, the present offspring is not a firstborn], the priest receives nothing. Wherever it [is known that it] had never given birth, it belongs to the priest. If there is a doubt, it [is left to pasture until it becomes blemished and] is eaten, in a blemished state, by its owners. Rabbi Eliezer ben Yakov says: If a large, domestic animal [which had not yet given birth] has discharged a clot of blood, it [the discharged clot] is buried [this is not because there is a sanctity to the discharge, rather, it is to publicize that the animal had given birth], and it [the mother] is exempt from the law of the firstling. [The *halachah* follows Rabbi Akiva and Rabbi Eliezer ben Yakov.] (2) Rabban Shimon ben Gamliel says: If one buys a nursing animal from a gentile, he need not fear that, perhaps, the offspring [that is suckling] belongs to another [animal; although it is sometimes possible for one animal to nurse without having given birth, still, we say that this is the offspring of the nursing animal and the following offspring is

רבנו עובדיה מברטנורא

א הלוקח. עז בת שנתה. שילדה בתוך שנתה: **וראי.** אותו הולד לכהן, דקודם לכן לא ילדה: **ספק.** ירעה עד שיפול בו מום ויאכל במומו לבעלים. ואם ספק פטר חמור הוא, מפריש טלה והוא שלו: **טנוף.** אבעבועות של דם שפולטת הבהמה ומראים אותן לרועה חכם ומכיר בהן אם הן מחמת הריון שהפילה ושמה אטפה בתוך שנתה דהוי ספק ולד ונפטרה מן הבכורה, הלכך אפילו עז בת שנתה ספק הוא: **שליא.** כמין כיסוי על העובר שהעובר מונח בה: **שפיר.** למעלה מן השליא קרום שיש בו דם נקשר והוא קרוי שפיר. ורבותי פירשו, חתיכה של בשר שיש בה צרת אדם. ויש אומרים לפיכך נקראת שפיר לפי שעשויה כשופרת: **ששפעה חררת דם.** שהפילה חתיכת דם: **הרי זו תקבר.** להודיע שנפטרה מן הבכורה. שהרואה שקוברים אותה יודע שהבא אחריו אינו קדוש בבכורה. והלכה כר' עקיבא וכו' אליעזר בן יעקב: **ב אין חוששין שמא בנה של אחרת היה.** שיהא הבא אחריו בכור ספק דנימא הך בהמה לא ילדה מעולם אלא שאהבה את זה בן חברתה, ואי משום דאית לה חלב הא איכא מיעוטא דחולבות אע"פ שאינן

לא בכרה, רבי ישמעאל אומר, עז בת שנתה ודאי לכהן, מכאן ואילך ספק. רחל בת שתים ודאי לכהן, מכאן ואילך ספק. פרה וחמור בנות שלש ודאי לכהן, מכאן ואילך ספק. אמר לו רבי עקיבא, אלו בולד בלבד בהמה נפטרת, היה כדבריה, אלא אמרו, סימן הולד בבמה דקה, טנוף. ובגסה, שליא. ובאשה, שפיר ושליא. זה הכלל, כל שידוע שבכרה, אין כאן לכהן כלום. וכל שלא בכרה, הרי זה לכהן. אם ספק, יאכל במומו לבעלים. רבי אליעזר בן יעקב אומר, בהמה גסה ששפעה חררת דם, הרי זו תקבר, ונפטרה מן הבכורה: **ב רבן שמעון בן גמליאל אומר,** הלוקח בהמה מניקה מן הנכרי, אינו חושש שמא בנה של

definitely not a firstborn]. If he went among his herd and saw animals which had given birth, for the first time, nursing and animals which had not given birth, for the first time, also nursing, we need not fear that, perhaps, the offspring of this one came to the other, or perhaps, the offspring of the other came to this one [rather, we assume that each is nursing its own offspring and therefore, he can identify the firstborn from whom it is nursing]. (3) Rabbi Yose ben Meshullam says: One who slaughters the firstborn [though there is a prohibition against shearing a firstborn (Deuteronomy 15:19)], first clears space [in the neck area] for the [butcher's] hatchet [i.e., for the place of slaughter] on both sides and plucks the hair [on both sides] provided, however, that he does not remove the wool from its place [and does not do so with an instrument]. And similarly, one may pluck the hair to show the place of the blemish [to an expert to establish if the animal is blemished; these cases are not considered shearing]. (4) If [a portion of] the hair of a blemished firstborn came off on its own and he placed it in the window [ordinarily one is prohibited from deriving any benefit from the wool of a firstborn], and he subsequently slaughtered the animal, Akavia ben Mahalalel allows [the wool to be used, for just as the slaughter permits the firstborn to be eaten after a blemish, so, too, its wool becomes permissible]. But, the Sages forbid [its use; the Sages fear, that one will postpone slaughtering the firstborn until more of its wool is shed naturally and thus, one may come to work with it. However, the wool on the firstborn, after its slaughter, is made permissible by the slaughter]; these are the words of Rabbi Yehudah. Rabbi Yose said to him: Akavia ben Mahalalel did not allow [and the Sages did not argue] in this case [where there was wool which shed naturally before the slaughter, as everyone agrees that the slaughter makes the wool permissible], rather [they argue] in the case where the hair of a blemished,

רבנו עובדיה מברטנורא

יולדות, הא ודאי לא אמרינן, אלא בנה הוא ופטורה מן הבכורה: **מבכירות**. בחורות שלא ילדו עד עכשיו: **אין חוששין שמא בנה של זו בא אצל זו**. דליחוש לכולהו בספק בכורות, אלא ודאי אותן הכרוכין אחר המבכירות הוו בכורות ודאין, והכרוכין אחר שאין מבכירות הוו פשוטין ודאין. והלכה כרבן שמעון בן גמליאל: **ג עושה מקום בקופיץ**. גרסינן. ובגמרא מפרש, תני לקופיץ, כלומר לצורך מקומו של קופיץ תולש שער של צואר. ואין כאן משום לא תגזז בכור צאנך, דתלישה ביד לאו גזיזה היא. אבל בכלי ודאי אסור: **וכן מותר לתלוש את השער**. ואפילו לכתחלה, להראות בו לחכם מקום המום. והלכה כר' יוסי בן משולם: **ד עקביא בן מהללאל מותר**. העמר בהנאה לכהן: **וחכמים אוסרים**. דאי שריית ליה צמר הנושר מחיים, אתיח לאשהווי לבכור כדי שישיר צמרו כל שעה ואתי ביה לידי תקלה שיגזז ויעבוד בו, ופטולי המוקדשים אסירי בגיזה ועבודה דכתיב תזבח ואכלת בשר, תזבח ולא גיזה: **לא בזה התיר עקביא**. כלומר לא בזה עקביא מותר וחכמים אוסרים, דבשחטו דברי הכל שרי, דמגו דמהניא שחיטה לצמר המחובר בו להתירו לאחר שחיטה, מהני נמי לתלוש ומונח בחלון. ולא נחלקו אלא במת, דאותו צמר המחובר בו טעון קבורה, עקביא מותר לצמר שנשר ממנו כשהוא בחיים, וחכמים אוסרים, גזירה שמא ישנהו כדי ליהנות בצמר הנושר ממנו כל שעה ואתי למעבד ביה גיזה ועבודה. ופסק ההלכה, דאפילו לאחר שחיטה צמר שנשר ממנו בחיים

firstborn was torn away and he placed it in the window, and subsequently the animal died that Akavia ben Mahalalel allows [the use of hair which was shed before it died], but the Sages forbid [both agree that the animal and its wool which did not shed must be buried]. Where the wool of a firstling is loosely connected [to the skin], then [after its slaughter and skinning], that part which appears with [the rest of] the wool is permissible, but that which [sticks out and] does not appear [level] with [the rest of] the wool, is [considered as having been shed before the slaughter and is] forbidden [as the *halachah* follows the Sages].

רבנו עובדיה מברטנורא

אסור: צמר המדובלל. שלא נתלש לגמרי אבל מחובר הוא עם הצמר ואינו נופל: את שנראה עם הגיזה. כשישחטנו וגוזזו לאחר שחיטה, ויהא הצמר המדובלל נראה עם שאר הגיזה ואינו נראה כמופרש ממנו, מותר כשאר הגיזה: ושאינו נראה עם הגיזה. שיצא חוץ יותר מדאי וניכר לכל (שמדובלל) (שמובדל) מן הגיזה: אסור. כמי שנשר לגמרי קודם שחיטה. וסתמא כרבנן דפליגי עליה לעקביא, דהלכתא כוותיהו:

Gemara Bekhorot 24a

גמרא מסכת בכורות דף כ"ד ע"א

It has been taught: If one buys a nursing animal from a gentile, the young which follows it, is a doubtful firstborn, because [the fact that it was nursing is no proof, since] she may nurse even though she did not give birth. Rabbi Shimon ben Gamliel, however, says: We follow the natural presumption [that it is nursing its own and thus, the following offspring is not a firstborn]. And so Rabbi Shimon ben Gamliel used to say: If one goes among his herd at night and sees about ten or fifteen animals [in labor], both, those whom had not given birth previously and those who had given birth previously, and the next day, he rises early and finds the [newborn] males clinging to the animals that had given birth previously and the [newborn] females clinging to those which now gave birth for the first time, he need not fear that perhaps the offspring of one came to other [and thus, the males may be firstborns]. It was asked: Was the reason of Rabbi Shimon ben Gamliel's statement that we follow the natural presumption because no dam nurses unless it has had a child of its own, but where it had given birth before, we fear lest it nurses a stranger. Or perhaps was it that it nurses its own, but does not nurse strangers? What is the practical difference [as in either case, the next offspring is not a firstborn]? To punish with lashes on account of transgressing the prohibition of slaughtering the young and its

תניא הלוקח בהמה מניקה מן הנכרי הבא אחריו בכור מספק מפני שמרחמת אף על פי שאינה יולדת. רבן שמעון בן גמליאל אומר דבר בחזקתו. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר הנכנס לתוך עדרו בלילה וראה כעשר כחמש עשרה מבכירות ושאינן מבכירות יולדות. למחר השכים ומצא זכרים תלויין בשאין מבכירות ונקבות תלויות במבכירות אינו חושש שפא בנה של זו בא לו אצל זו. איבעיא להו דבר בחזקתו דקאמר רבן שמעון בן גמליאל דאינה מרחמת אלא אם כן יולדת הא איכא דאוליד תישינן לרחמו או דילמא דידה מרחמא דלא דידה לא מרחמא. למאי נפקא מינה למילקא עלה משום אותו ואת בנו אם

mother on the same day. If you say that it nurses its own, but, does not nurse strangers, then, there is a liability of lashes, whereas, if you say that it also nurses strangers, then, there is no liability for lashes. Come and hear: Rabbi Shimon ben Gamliel says: If one buys a [nursing] animal from a gentile, he need not fear that it was the offspring of another [and that perhaps its future offspring will be a firstborn, thus, we see that it only nurses its own]! [No you cannot deduce this.] Does Rabbi Shimon ben Gamliel say [that he need not fear that] **it is** [the offspring of another, indicating that the subject in question is the calf that is presently nursing]?

He says: [That he need not fear that] **it was** [the offspring of another]. What he may mean is this: He need not fear that it was the offspring of another [since it makes no difference, in the event that it were the offspring of another, this animal would not nurse it] except if it had previously given birth [and thus the subject in question may be the next offspring which, in either case, is definitely not a firstborn. If it is the mother of the nursing calf, then, the next offspring is not a firstborn and even if it is not the mother, since it would not nurse unless it had previously given birth, the next offspring is still not a firstborn, however, regarding the prohibition of the young and its mother, we have no proof]. Come and hear: If one went among his herd and saw [animals] bearing now for the first time and those not bearing for the first time, nursing [calves] he need not fear that the offspring of this one came to the other or that the offspring of the other came to this one. Why not? Why not fear that it nurses strangers? Where it has its own offspring, it would not leave its own to nurse strangers [but, where it does not have its own, it may, indeed, nurse strangers]. Come and hear: [We cited above two cases: The first case, where one buys a nursing animal from a gentile, and the second case, where one goes among his herd at night and sees animals in labor, those whom had not given birth previously and those who had given birth previously. The next day he finds the newborn males clinging to the animals that had given birth previously. In both these cases, Rabbi Shimon ben Gamliel says:] We follow the natural presumption. Now, is the first case of the *beraita* not the same as the second case; that, just as in the second case of the *beraita*, it is speaking of where it is definitely nursing its own [as you just said, that when it has its own offspring, it would not leave its own to nurse strangers] so, too, the first case is also speaking about when it is definitely its own [and thus, he would be liable lashes for slaughtering it and its mother on the same day]. [No.] The first part deals with its own case and the second part, deals with its own case. Then, what is the meaning of: **And so** [Rabbi Shimon ben Gamliel used to say: indicating a connection between the two cases]? It refers to the exemption of the laws of the firstborn [in both cases].

אִמְרַת דִּידָה מְרַחֵמָא דְלָא דִּידָה לָּא מְרַחֵמָא לְקִי וְאִי
אִמְרַת דְּלָא דִּידָה נְמִי מְרַחֵמָא לָּא לְקִי. מָאִי. תָּא שְׁמַע
רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הֲלוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִן הַנִּכְרִי
אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא בְּנֵה שֶׁל אַחֲרַת הִיא מִי קֹתְנִי הוּא
הִיא קֹתְנִי הִכִּי קָאָמַר אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא בְּנֵה שֶׁל אַחֲרַת
אֵלָא אִם כֵּן הִיא לָּהּ וְלֶד וְמַעֲיָקְרָא. תָּא שְׁמַע נִכְנָס
בְּתוֹךְ עֶדְרוֹ וְרָאָה אֶת הַמְּבֻכְרִוֹת מְנִיקוֹת וְאֶת שְׂאִינָן
מְבֻכְרִוֹת מְנִיקוֹת אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא בְּנֵה שֶׁל זֶה זֶה בָּא לוֹ
אֵצֶל זֶה אוֹ שְׁמָא בְּנֵה שֶׁל זֶה זֶה בָּא לוֹ אֵצֶל זֶה אֲמַאי
לִיחֹשׁ דִּילְמָא רְחוּמֵי רַחִים בְּמָקוֹם דִּידָה לָּא שְׁבֻקָּה
דִּידָה וּמְרַחֵמָא דְלָא דִּידָה. תָּא שְׁמַע דְּבַר בְּחֻזְקוֹתוֹ וְכוּ'
מָאִי לָּאוֹ רִישָׁא דּוּמְיָא דְסִיפָא מַה סִּיפָא וְדָאִי דִּידָה אִף
רִישָׁא וְדָאִי דִּידָה מִיֵּדִי אִירִיָּא הָאִי כְּדָאִיתָא וְהָאִי
כְּדָאִיתָא וּמָאִי וְכֵן אֶפְיִטוּרָא דְבִכּוּרָה:

זוהר חיי שרה דף קל"ג ע"ב

רבי חזקיה פתח ואמר (ישעיה מב) מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזים הלא יי וגומר. תא חזי מזמנא דאתהרב בי מקדשא ברכאן לא שריון בעלמא ואתמנעו כביכול אתמנעו מעילא ותתא וכל אינון שאר דרגין תתאין מתתקפי ואזלי ושלטי דישראל בגין דאינון גרמו בחובייהו. האי קרא לא אתיישבן מליה דכתיב (שם) מי נתן למשיסה יעקב ביון דאמר (שם) מי נתן למשיסה יעקב וישראל מהו הטאנו לו מאי הטאו לו מבעי ליה ואי אמר הטאנו לו ולא אבו ולא אבינו מבעי ליה. אלא בשעתא דאתהרב מקדשא ואתוקד היכלא ועמא אתגלי בעי שכינתא לאתעקרא מדוכתה ולמינה עמון בגלותא אמרה איהך בקדמיתא למחמי ביתאי והיכלאי ואפקוד על דוכתי דכהני ולינאי דהו פלחין בביתאי אמר רבי אלעזר בההיא שעתא אסתכלא בנסת ישראל לעילא וחקמאת דבעלה אסתלק מנה לעילא לעילא נחתת לתתא עאלת בביתא ואסתכלת בכל אינון דוכתי ואשתמע קלא לעילא לעילא ואשתמע קלא לתתא הדא הוא דכתיב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי ככי תמרורים רחל מבכה על בניה וגומר ואוקמיה. ביון דעאלת בגלותא אסתכלת בעמא וחקמאת דדחקי לון ורמסי לון בגלותא בין רגלייהו דשאר עמין כדיון אמרת מי נתן למשיסה יעקב וגומר. ואנון אמרין הלא יי זו הטאנו לו והיא אמרת ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו. ובשעתא דומין קודשא בריך הוא למפקד על עמיה בנסת ישראל תיתוב מן גלותא בקדמיתא (אמר ליה קודשא בריך הוא) תתד לביתא בגין דבית המקדש יתכני בקדמיתא ויימא לה קודשא בריך הוא קומי מעפרא. היא תבת ואמרת לאן אתר איהך ביתאי תרב היכלי אתוקד בנורא עד דקודשא בריך הוא יבגי בי מקדשא בקדמיתא ויתקין היכלא ויבגי קרתא דירושלם ולבתר יוקים לה מעפרא הדא הוא דכתיב בונה ירושלים יי וגומר בונה ירושלים בקדמיתא ולבתר נדחי ישראל וכנס ויימא לה התנערי מעפר קומי שבי ירושלים וגומר. ויתכניש גלותהו דישראל הדא הוא דכתיב בונה ירושלים יי בקדמיתא ולבתר נדחי ישראל וכנס וכדיון הרופא לשבורי לב ומחפש לעצבותם דא תחיתת המתים. וכתיב ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בחקי תלכו וגומר בריך יי לעולם אמן ואמן;

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, 145

מספרי חסידים סימן קמ"ה

A hot-tempered person's gains are nothing except for his anger (Kiddushin 40b). It causes him to say improper things, even against God. Abandoning anger leads a person to enter the path of humility. Go and learn from Hillel. There was never anyone else as humble as he. His humility enabled him to bring three converts under the wings of the Divine Presence (Shabbat 31a). A person should not cast excessive fear upon his household (Gittin 6b), lest his servants feed him forbidden food, for example, food that has not yet been tithed, or other possible prohibitions. [If his food is not ready on time] they

רגזן לא עלה בידו פי אם רגזנותו וגורם להוציא מפיו דברים שלא כהוגן אף בלפי מעלה ועזיבת הכעס מביאתו לכנס בדרך הענוה. צא ולמד מהלל שלא היה כמותו אדם עניו מעולם ענותנותו גרם להכניס שלשה גרים תחת כנפי השכינה. ואל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו פן יאכילוהו עבדיו דבר אסור באשר לא יהיה המאכל מתוקן או כמה ענינים

may go and buy something forbidden without his ever knowing [because they fear him greatly]. Whoever casts excessive fear upon his household, will eventually come to three sins: forbidden sexual relations, desecration of Shabbat, and bloodshed. He may have relations with his wife when she is a menstruant because she is afraid of him. She may cook some food for him on Shabbat [out of fear of him]. If he is accustomed to having a light in his bedroom, which is normally lit before Shabbat begins, but she forgets to put it there, she may light it on Shabbat, because of her fear of him. If his wife or one of his children runs away from him at night, in the dark, they may fall into some hole, resulting in bloodshed.

מִירָאָתוֹ יִלְכוּ וַיִּקְנֶה דָּבָר אִסּוּר וְזֶה לֹא יָדַע וְכָל הַמַּטִּיל אִימָה יִתִּירָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ סוּף בָּא לְיָדֵי שְׁלֹשׁ עֲבִירוֹת גִּילּוּי עֲרִיוֹת וְהוֹלִיל שַׁבַּת וְשִׁפְיַכַת דָּמִים תִּשְׁמַשׁ אִשְׁתּוֹ נִדָּה מִירָאָתוֹ תִּבְשֵׁל לוֹ תִּבְשֵׁל בְּשַׁבַּת אוֹ אִם הָיָה רָגִיל בְּנֵר בַּחֲדָר מִשְׁכָּבוֹ לְהַדְלִיק אוֹתָהּ שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם וְשִׁכְחָה לְשׁוּמָה שָׁם תִּדְלִיק מִפְּנֵי אִימָתוֹ בְּשַׁבַּת אוֹ תִּבְרַח אִשְׁתּוֹ אוֹ אֶחָד מִבְּנָיו בְּלִילָה בַּחֲשֻׁכָה וַיִּפְּלוּ בְּאַחַר הַפְּחָתִים הָרִי זֶה שִׁפְיַכַת דָּמִים:

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 12

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק י"ב

(1) Each of the readers opens the Torah scroll, looks at the place where he is to read, and then says: Bless God, the blessed One. And all the people answer: Blessed is God, the blessed One, forever. He continues and says the blessing: Blessed are You, Lord, our God, King of the universe, Who chose us from all the nations and gave us His Torah. Blessed are You, God, Who gives the Torah. All the people answer: Amen. Then he reads. When he finishes, he rolls up the scroll and says the blessing: Blessed are You, Lord, our God, King of the universe, Who gave us His Torah, the Torah of truth, and planted eternal life within us. Blessed are You, God, Who gives the Torah. (2) Whoever reads the Torah may not do so until the congregation finishes answering: Amen. If a reader makes a mistake, even in the precise pronunciation of one letter, they make him go back and read it properly. Two people may not read the Torah together, only one at a time. If someone who is reading stops and is unable to continue, someone else should get up to replace him. He should begin from the place where the first reader, stopped, and should say a blessing only at the end.

א כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִן הַקּוֹרְיִין פּוֹתֵחַ סֵפֶר תּוֹרָה וּמַבִּיט לְמָקוֹם שֶׁהוּא קוֹרֵא בוֹ. וְאַחַר כֵּן אוֹמֵר בְּרַכּוּ אֶת ה' הַמְּבֹרָךְ וְכָל הָעָם עוֹנִין בְּרוּךְ ה' הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד וְחוֹזֵר וּמְבַרֵךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בְּרוּךְ אַתָּה ה' נוֹתֵן הַתּוֹרָה. וְכָל הָעָם עוֹנִין אָמֵן וְאַחַר כֵּן קוֹרֵא עַד שִׁשְׁלִים לְקִרְוֹת וְגוֹלָל הַסֵּפֶר וּמְבַרֵךְ בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מִלְּךָ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרָתוֹ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נִטַע בְּתוֹכֵנוּ בְּרוּךְ אַתָּה ה' נוֹתֵן הַתּוֹרָה: ב אִין הַקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה רְשָׁאֵי לְקִרְוֹת בַּתּוֹרָה עַד שִׁיכְלָה אָמֵן מִפִּי הַצֶּבּוּר קָרָא וְטַעַה אָפִי' בְּדִקְדוּק אֹת אַחַת מִחֻזְרֵינּוּ אוֹתוֹ עַד שִׁיִּקְרָאנָהּ בְּדִקְדוּק וְלֹא יִקְרָאוּ שְׁנַיִם בַּתּוֹרָה אֶלָּא הָאֶחָד לְבַדּוֹ. קָרָא וְנִשְׁתַּתֵּק יַעֲמוּד אַחַר תַּחֲתוֹ וַיִּתְחִיל מִמָּקוֹם שֶׁהִתְחִיל הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּשְׁתַּתֵּק וּמְבַרֵךְ בְּסוּף: